

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

II РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 3 НОВЕБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

ПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

СЕКРЕТАР

АНТЕ КОВАЧ

Присутни су Г. Г. Министри: Председник Министарског савета Др. Милан Сричкић, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцел, Министар саобраћаја Лазар Радивојевић и Министар пољопривреде Јурај Деметровић.

Почетак у 12-30 часова

САДРЖАЈ:

- Пре дневног реда: 1 — Читање записника;
2 — Усмено питање народног посланика др. Ивана Лончаревића на Председништво Скупштине.
Говорници: Председник др. Коста Кумануди и др. Иван Лончаревић.
Дневни ред: 1 — Избор Верификационог одбора (21 члан);
2 — Избор Административног одбора (21 члан);
3 — Избор Имунитетног одбора (21 члан);
4 — Избор Одбора за молбе и жалбе (21 члан);
5 — Избор Финансијског одбора (31 члан);
6 — Избор Одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и о сређивању кредитних односа у земљи.

Председник Др. Коста Кумануди: Отварам II редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходног састанка.

Секретар Анте Ковач чита записник прошлога састанка.

Председник Др. Коста Кумануди: Има ли ко какву примедбу да учини на записник? (Нема). Примедбе нема, записник је примљен.

Има реч Др. Лончаревић да упути питање Председништву Народне скупштине.

Др. Иван Лончаревић: Господо народни посланици, кад ја не бих осећао императивну дужност да као народни посланик сваки пут протестујем против неправде и самовоље, ја бих се, господо, већ женирао да говорим о неслободи штампе. Ја бих се женирао било за то што сам више пута апеловао на све одлучујуће факторе и зато што бих се, позивајући на уставне прописе, изложио заслуженом потемеху и приговору да је наша штампа по Уставу слободна, али само у оквиру Закона о штампи од 1929 године. Ако се ја, господо, морам женирати, зато због толиког безизгледног ваузимања за слободу штампе, за најобичнију слободу изражаја путем писмена и речи, сматрам да се морају више женирати они који су ставили такве противуставне прописе у уставном времену, који се уставном времену подругују и потемехују.

Тај подругливи потемех, господо, не може ублажити обећање Господина Председника Владе дано још првог марта ове године, да је све кренуло на боље, па да ће се путем либерарнијег режима штампе, прећи и на грађанске слободе. Господин

Претседник Краљевске владе сигурно је горд и поносит на његов либерални режим, који, господо, у пракси међутим изгледа овако. Ако би неко по југословенском режиму штампе хтео да пресуди какав је наш домаћи однос, тај би по њему имао закључити да се Југославија налази у ратном стању или бар у стању ратне мобилизације. То је, господо, зато што по члану 30 Закона о штампи од 26 августа 1925 године цензура се може установити само за време рата и мобилизације. То ограничење штампе недопушта објављивање свих ствари само за време рата, док међутим код нас та цензура је практично заведена још од 6 јануара 1929 године и господо, она се још и данас практикује. И, господо, како се види из Закона о штампи, то је противзаконито и самовољно, осим господо, ако Краљевска влада не мисли да се налази у ратном стању, ако ни са ким другим, а оно са народом.

Претседник Др. Коста Кумануди: Господине посланиче, имате свега пет минута да поставите кратко питање, а ви развијате читаву интерпелацију.

Др. Иван Лончаревић (наставља): У Пословнику нема назначено тачно колико то траје, само се каже кратко.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има, и назначено је пет минута.

Др. Иван Лончаревић (наставља): Господо, да је цензурисање против закона заведено види се из Закона о штампи, а да она практично постоји, ја молим да сваки онај који не верује обрати се на редакције појединих листова или на економске и финансијске писце који ће вам казати колико дуго треба да облетају око Централног пресбироса за чланак који је написао и предат редакцији. На господо, ми сами народни посланици знамо најбоље шта се ради са нашим говорима. Господин Претседник Владе мисли да је учинио велику концесију народним посланицима, што је наредно да се цензура за говоре народних посланика укида. Да народни посланици не би по цели дан ургирали код Централног пресбироса да се њихов говор пусти у штампу, одредио је да се Закон о штампи врши само са обзиром за рад Народне скупштине и за говоре народних посланика, тако да само за њихове говоре нема цензуре и за рад скупштински, али има нешто што је са овим једнако и сасвим слично, а то је забрана по Закону о штампи.

Док је тако остао ратни режим штампе над свима осталима, остао је режим забране по Закону о штампи и на говорима и интерпелацијама и раду Народне скупштине. Господо, то је таква забрана коју врше државни тужиоци, против чијег решења нема никаквог правног лека. Круна либералног режима Г. Претседника Владе јесте свакако члан 12 измена и допуна Закона о штампи од 6 јануара 1929, који је укинуо члан 72 Закона о штампи од 26 августа 1925 године, који је допуштао потпуно објављивање истинитих или у изводу истинитих расправа Народне скупштине. Овим је, господо, такозваним либералним режимом штампе, Г. Претседник Владе сахранио углед и јавност Народне скупштине. Државни тужилац, против чије забране нема правног лека, издигао се над Народном скупштином. Он, господо, није ником одговоран и ради шта хоће, боље рећи, ради оно што Краљевска влада хоће. Краљевска влада се скрива за државног тужиоца,

коме је подарен карактер неодговорности само зато, да иза његових леђа Влада може да ради са Народном скупштином шта хоће. Природна последица оваквог неодговорног стања извесног периода јесте да се он разулари и помами. Најеклатантнији доказ овакве службене разуларности и помаме јесте забрана одличног београдског листа „Правде“, извршена 18 октобра о. г. Ја сам, господо, по овој ствари упутно осим усменог и писмено питање на Г. Претседника Народне скупштине. Тога је дана, господо, београдски државни тужилац забранио бр. 292 „Правде“, зато што је допела, да сам ја на адресу Министра правде изјавио, да Министар правде, који треба да се брише о једнообразности решења, кад је доносио уредбу о аутентичним тумачењима по Закону о заштити земљорадника, требао је да ово питање изнесе пред Касациони суд. Господо, кад би се у вези са читавим написом овог мог говора у „Правди“ могло и извести онакво тумачење какво је учинио државни тужилац и онда би то била сасвим невинна ствар и не би могла постати услов из Закона о штампи који говори о забрани. Нико, господо, не може из тога написа исконструисати оно што је исконструисао неодговорни београдски државни тужилац. Београдски државни тужилац, господо, или не зна шта је увреда и клевета или не зна, да сам ја, говорећи и вршећи критику законског предлога о заштити земљорадника, вршио једно своје право као народни посланик, које, господо, ни онда кад би задржавало објективан учин клевете или увреде не би могло доћи под удар Кривичног закона. Господо, кад ми Г. Претседник Народне скупштине буде одговарао, ја знам, господо, да ће се он послужити оним својим пређашњим одговором, па ће ми рећи да нема никакве интервенције над радом државних тужилаца. Нека ми Г. Претседник Народне скупштине не замери, ако ја изјавим да такав његов одговор не би био тачан. Не би био тачан зато што он зна да Народна скупштина има право истраге и анкете у административним питањима а, господо, државни тужилац својим радом јесте административно лице, па Народна скупштина, а нарочито њезин претседник као њен претставник има право и дужност интервенције у овакви стварима.

На постоји дакле господо, питање немогућности претседничке интервенције него постоји само питање законитости рада државних тужилаца. Без обзира господо, на овај фамозни ексецес са забраном 292 броја „Правде“ држим и тврдим да за то нема услова по Закону о штампи по његовом чл. 19 од 26 августа 1925 год. нити по чл. 3 његових измена и допуна од 6 јануара 1929 г. И господо, поступао београдског државног тужиоца са „Правдом“ као и поступао загребачког државног тужиоца са „Обзором“ и „Јутарњим листом“ а ригор је из основа незаконит и самовољан. По чл. 29 Скупштинског пословника седнице Народне скупштине су јавне. Јавност садржи у себи најшири обим, не искључујући ни штампању јавност. И господо, то је било изрично наведено у чл. 92 Закона о штампи од 1925 г. Кад је законодавац укинуо тај пропис у доба диктатуре, учинио је то зато, јер онда није било Народне скупштине, па му тај пропис није ни требао. Из тога се не сме извести закључак да је законодавац противу објављивања потпуног или истинитог извода о расправама у Народној скупштини, када је тај пропис укинуо у времену када Народне скупштине уопште није било.

Напокон господо, Влада која би се позивала на законску немогућност оваквог третирања овог питања онако како она то третира, изгубила би сваку моралну подлогу, и основу да се побива на Закон о штампи све дотле док она над Народном скупштином и над читавом јавношћу врши и даље потпуну ратну цензуру.

Претседник Др. Коста Кумануди: Молим Вас господине посланике да завршите!

Д-р Иван Лончаревић (наставља). Ја сам одмах готов. Да не би седнице Народне скупштине због оваквог наопаког рада државних тужилаца остале тајне, а не јавне, како по правилу треба да буду; да се не би режим државних тужилаца истицао над Народном скупштином, ја молим Господина Претседника Народне скупштине, да он код Краљевске владе противу овога протестује овако исто, ако не и јаче, како ја то чиним у Народној скупштини. Ако ни тај његов протест не би уродио жељеним плодом, онда господо сматрам да му је дужност као и мени и свима вама, да се побрине да се § 29 Скупштинског пословника допуни оваквом једном резолуцијом: Допушта се потпуно или у изводу објављивање расправа Народне скупштине у штампи.

Ако Претседник Народне скупштине не би овако поступио, него би допустио да се и даље углед Народне скупштине гази, да се јавна реч у Скупштини безаконито забрњује и цензурише, онда му се господо може лако десити да му се на будућем заседању Интерпарламентарне Уније Југословенска делегација стави уз бок са талијанским делегатом Италом Балбом и да му француски посланик Ре-

нодел довикне: Нема правде где нема слободе и где не постоји контрола јавнога мишљења.

Претседник Др. Коста Кумануди: Народни посланик г. Др. Иван Лончаревић упутио је идентично питање на Претседништво Народне скупштине већ два и три пута. На та питања он је добио одговор. Ја тај одговор могу само да поновим. Он га и сам зна, јер га је и малочас цитирао. Народна скупштина нема права да издаје наређења и упутства државном туживоцу. Нетачно је тврђење г. посланика Лончаревића, да је државни тужилац административни чиновник. Државни тужилац је орган судске власти. Према томе и Народна скупштина не би имала права да врши никакву анкету. Претседништво је заузело од почетка то гледиште и на том истом гледишту стоји и сада. Прелазимо на дневни ред. На дневном реду је избор пет сталних одбора и избор одбора по предлогу Закона за заштиту земљорадника и о сређивању кредитних односа у земљи. Пре него што приступимо избору дајем пет минута одмора.

(После одмора)

Претседник Др. Коста Кумануди: Прелазимо на дневни ред. Избор Верификационог одбора, избор Административног одбора, избор Имунитетног одбора, избор Одбора за молбе и жалбе, избор Финансијског одбора, и избор Одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника.

Избор ћемо вршити једновремено за свих 6 Одбора.

Изволите чути поднете кандидатске листе.

Секретар Антон Ковач чита:

КАНДИДАТСКА ЛИСТА КЛУБА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА Ј. Р. С. Д. ЗА ВЕРИФИКАЦИОНИ ОДБОР

Чланови:

1. Бора Христић	12. Миливоје Ђ. Перич
2. Д-р Богдан Видовић	13. Д-р Јеша Видић
3. Младен Лисавац Д-р	14. Никола Марковић
4. Михајло Јевтић	15. Бранко Бараћ Д-р
5. Д-р Сава Радовић	16. Вјекослав Спиндлер
6. Младен Милошевић	17. Д-р Живан Лукић
7. Д-р Фрањо Господиетић	18. Мил. Поповић
8. Д-р Миленко Марковић	19. Д-р Стјепо Кнежевић
9. Д-р Глигорије Тадић	20. Живојин Стефановић
10. Никола Соколовић	21. Д-р Људевит Ауер
11. Јовиша Кандић	

Заменици:

1. Д-р Светислав Михаиловић	12. Карло Гајшек
2. Д-р Негосим Живковић	13. Д-р Живко Петричић
3. Д-р Ранко Њамцул	14. Д-р Шиме Прша
4. Владимир Ђорђевић	15. Д-р Мирко Дошен
5. Хазим Чохаџић	16. Д-р Стјепан Бачић
6. Сава Савић	17. Анте Мاستровић
7. Александар Симовић	18. Вељко Вељковић
8. Јован Мисирлић	19. Д-р Тома Фиданчевић
9. Милан Топаловић	20. Бранко Дрљача
10. Тихомир Шарковић	21. Д-р Људевит Пивко
11. Бранко Чорбић	

Предлагачи:

1. И. П. Михаиловић, с. р.	6. М. Радонић, с. р.
2. Милоје Сокић, с. р.	7. Мих. Живанчевић, с. р.
3. Милован Лазаревић, с. р.	8. Симо Марјанац, с. р.
4. Страхинја Борисављевић, с. р.	9. А. М. Додић, с. р.
5. Д-р Ђ. Остојић, с. р.	10. Д-р Драг. С. Јевремовић, с. р.

КАНДИДАТСКА ЛИСТА КЛУБА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА Ј. Р. С. Д.
ЗА АДМИНИСТРАТИВНИ ОДБОР

Чланови:

1. Василије Трбић	12. Бранко Чорбић
2. Миладија Величковић	13. Ђока Ђирић
3. Мита Димитријевић	14. Драгић Шелмић
4. Стјепан Максимовић	15. Милован Лазаревић
5. Фрањо Пахоршек	16. Сергије Урукало
6. Иван Прекоршек	17. Д-р Ђуро Леушић
7. Д-р Свет. Михајловић	18. Исо Богдановић
8. Емилијан Грбић	19. Д-р Стјепан Бачић
9. Омер Кајмаковић	20. Јосип Стажић
10. Милутин Јевтић	21. Грајић Пера
11. Милан Петковић	

Заменици:

1. Бранко Аврамовић	12. Миливоје Ђ. Исаковић
2. Душан Живојиновић	13. Јово Принцип
3. Миливоје Перић	14. Јакоб Земљић
4. Михаило Крстић	15. Дако Макар
5. Милан Стефановић	16. Филип Цемовић
6. Јован Довезенски	17. Владо Спахић
7. Александар Буквић	18. Игњат Толић
8. Душан Антонијевић	19. Никола Соколовић
9. Милутин Крстић	20. Никола Хрибар
10. Владимир Шиљековић	21. Д-р Милан Стијић
11. Витомир Давидовић	

Предлагачи:

1. И. Михајловић, с. р.	7. Симо Маријанац, с. р.
2. Ловро Петовар, с. р.	8. М. Радонић, с. р.
3. Милоје М. Сокић, с. р.	9. Милован Лазаревић, с. р.
4. Д-р Остојић, с. р.	10. Х. М. Кадић, с. р.
5. Мих. Живанчевић, с. р.	11. Д-р Јевремовић, с. р.
6. С. Борисављевић, с. р.	

КАНДИДАТСКА ЛИСТА КЛУБА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА Ј. Р. С. Д.
ЗА ИМУНИТЕТНИ ОДБОР

Ч л а н о в и :

1. Тодор Тошић	12. Д-р Владимир Маланчећ
2. Александар Аксентијевић	13. Д-р Матеј Перић
3. Д-р Тодор Лазаревић	14. Д-р Мирко Дошен
4. Д-р Милан Секулић	15. Михајло Крстић
5. Радован Јевтић	16. Чедомир Захарић
6. Михаило Живанчевић	17. Ђока Матић
7. Витомир Видаковић	18. Иван Урек
8. Михаило Ђурић	19. Иван Лончар
9. Филип Цемовић	20. Јован Јовановић
10. Аранђел Савић	21. Д-р Урош Трбојевић
11. Д-р Јанко Рако	

З а м е н и ц и :

1. Јосип Бенко	12. Милоје Сокић
2. Антон Клинич	13. Булага Дервишић
3. Д-р Петар Нујић	14. Милорад Симић
4. Милан Мијић	15. Јакша Томић
5. Бошко Зельковић	16. Д-р Глиша Тадић
6. Д-р Мирко Ивандекић	17. Д-р Иво Елеговић
7. Д-р Бранко Николић	18. Д-р Милан Поповић
8. Александар Јовановић	19. Милан Добровољац
9. Раденко Сарачевић	20. Димитрије Бешировић
10. Жика Стефановић	21. Стаменко Стошић
11. Јован Војновић	

П р е д л а г а ч и :

1. Илија Михаиловић, с. р.	6. Д-р Остојић, с. р.
2. Милоје М. Сокић, с. р.	7. М. Радонић, с. р.
3. Милован Лазаревић, с. р.	8. Сима Марјанац, с. р.
4. Страхиња Борисављевић, с. р.	9. Александар Додић, с. р.
5. Михаило Живанчевић, с. р.	10. Д-р Драг. Јевремовић, с. р.

КАНДИДАТСКА ЛИСТА КЛУБА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА Ј. Р. С. Д.

ЗА ОДБОР ЗА МОЛБЕ И ЖАЛБЕ

Ч л а н о в и :

1. Милош Драговић	12. Милутин Јелић
2. Д-р Тома Смиљанић	13. Радосав Брушија
3. Живко Даниловић	14. Д-р Богић Вукићевић
4. Д-р Стане Рапе	15. Д-р Стеван Васиљевић
5. Д-р Тоша Рајић	16. Јурај Дубоковић
6. Алекса Обрадовић	17. Д-р Милован Грба
7. Душан Поповић	18. Д-р Милан Стијић
8. Ристо Ђокић	19. Драгутин Перко
9. Милан Божић	20. Виктор Физир
10. Расто Пустослемшек	21. Д-р Гавро Санто
11. Милинко Милутиновић	

З а м е н и ц и :

1. Недељко Прањак	12. Јордан Бабамовић
2. Шафир Алиловић	13. Михаило Каламатијевић
3. Ђока Јовановић	14. Методије Ципушевић
4. Миљан Радонић	15. Алојзиј Дрмељ
5. Милоје Сокић	16. Антон Хајдињак
6. Марко Машић	17. Хасан Торомановић
7. Алија Селмановић	18. Д-р Јулијан Рорбахер
8. Вукашин Спасовић	19. Матија Мацековић
9. Стеван Будишин	20. Јован Андрија
10. Ђорђе Парабујски	21. Фрањо Шнајдар
11. Милан Радоњић	

П р е д л а г а ч и :

1. Михајловић, с. р.	6. М. Радоњић, с. р.
2. Милоје Сокић, с. р.	7. Мил. Лазаревић, с. р.
3. Д-р Остојић, с. р.	8. Симо Марјанац, с. р.
4. Мих. Живанчевић, с. р.	9. Алек. Додић, с. р.
5. Стр. Борисављевић, с. р.	10. Д-р Јевремовић, с. р.

КАНДИДАТСКА ЛИСТА КЛУБА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА Ј. Р. С. Д.
ЗА ФИНАНСИЈСКИ ОДБОР

Ч л а н о в и :

1. Д-р Нинко Перић	17. Д-р Влад. Станишић
2. Д-р Славко Шећеров	18. Хусеин Кадрић
3. Милутин Станојевић	19. Филип Лазаревић
4. Д-р Анте Кунтарић	20. Тихомир Шарковић
5. Игњат Стефановић	21. Божа Јеличић
6. Добросав Јовичић	22. Милан Степановић
7. Д-р Богољуб Кујунџић	23. Лазар Кузмановић
8. Милан Грубановић	24. Салих Баљић
9. Ловро Петовар	25. Д-р Вјекослав Милетић
10. Антон Крејчи	26. Павао Матица
11. Антон Церер	27. Д-р Лавослав Ханжек
12. Илија Михајловић	28. Д-р Отон Гавранчић
13. Јоца Селић	29. Милан Добровић
14. Ото Гавриловић	30. Д-р Милан Метикош
15. Д-р Светислав Поповић	31. Д-р Милослав Стојадиновић
16. Д-р Ђура Остојић	

З а м е н и ц и :

1. Сергије Урукало	17. Д-р Богумил Вошњак
2. Јоаким Куњашић	18. Албин Кеман
3. Димитрије Вујић	19. Степан Максимовић
4. Милан Секулић	20. Симо Крстић
5. Стеван Ђирић	21. Милоје Сокић
6. Михајло Живанчевић	22. Страхиња Борисављевић
7. Д-р Федор Никић	23. Никола Стајковић
8. Душан Живојиновић	24. Јован Аранђеловић
9. Јефtimiје Поповић	25. Божа Главички
10. Арса Фотирић	26. Д-р Владимир Маланец
11. Димитрије Он. Поповић	27. Исо Богдановић
12. Мита Димитријевић	28. Никола Соколовић
13. Јован Митровић	29. Стјепан Шифтар
14. Милорад Костић Д-р	30. Душан Иванчевић
15. Урош Недељковић	31. Д-р Шиме Прша
16. Фрањо Маркић	

П р е д л а г а ч и :

1. И. П. Михајловић, с. р.	6. Страхиња Борисављевић, с. р.
2. Милоје Сокић, с. р.	7. Симо Марјанац, с. р.
3. Милован Лазаревић, с. р.	8. М. Радоњић, с. р.
4. Д-р Остојић, с. р.	9. А. М. Додић, с. р.
5. Мих. Живанчевић, с. р.	10. Д-р Јевремовић, с. р.

КАНДИДАТСКА ЛИСТА КЛУБА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА Ј. Р. С. Д.

За проучавање законског предлога о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи.

Ч л а н о в и :

1. Василије Трбић	11. Милорад Марковић
2. Јован Довезенски	12. Д-р Мил. Костић
3. Крста Стрезовић	13. Коста Алексић
4. Милутин Крстић	14. Миљан Радонић
5. Милан Петковић	15. Шукрија Куртовић
6. Д-р Богдан Видовић	16. Аранђел Никодијевић
7. Милован Лазаревић	17. Александар Додић
8. Илија Михаиловић	18. Јоаким Куњашић
9. Д-р Негосим Живковић	19. Сергије Урукало
10. Стеван Ђирић	20. Д-р Људевит Ауер

21. Д-р Мирко Најдорфер	27. Никола Соколовић
22. Иван Радић	28. Животије Јевтић
23. Д-р Живко Петричић	29. Милутин Станојевић
24. Д-р Миленко Марковић	30. Страхиња Борисављевић
25. Д-р Бранко Николић	31. Владимир Шиљеговић
26. Иван Урек	

З а м е н и ц и :

1. Андра Кујунџић	17. Д-р Лавослав Ханжек
2. Тихомир Шарковић	18. Д-р Ото Гавранчић
3. Бранко Чорбић	19. Стјепан Шифтар
4. Милутин Пешић	20. Милан Стијић
5. Младен Милошевић	21. Душан Живојиновић
6. Ђорђе Ђирић	22. Фрањо Шнајдар
7. Милан Поповић	23. Албин Коман
8. Ристо Ђокић	24. Ловро Петовар
9. Милинко Милутиновић	25. Бранко Аврамовић
10. Марко Машић	26. Димитрије Вујић
11. Добросав Јовичић	27. Стеван Каћански
12. Д-р Драгутин Костић	28. Александар Јовановић
13. Димитрије Он. Поповић	29. Живојин Јеремић
14. Марко Петровић	30. Недељко Прањак
15. Стјепан Максимовић	31. Анте Мастровић
16. Симо Марјанац	

П р е д л а г а ч и :

1. И. Михаиловић, с. р.	6. А. М. Додић, с. р.
2. Сокић Милоје, с. р.	7. Симо Марјанац, с. р.
3. Мих. Живанчевић, с. р.	8. Д-р Нинко Перић, с. р.
4. М. Радоњић, с. р.	9. Д-р Видовић, с. р.
5. Д-р Ђ. Остојић, с. р.	10. Павао Матица, с. р.

ПРЕТСЕДНИШТВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У смислу §§ 17 и 19 Закона о пословном реду у Народној скупштини поднашамо под $\frac{1}{2}$ кандидатску листу за Верификациони одбор.

У Београду, 20 октобра 1932 год.

Ч л а н о в и :

1. Д-р Никола Никић	6. Алојз Павлич
2. Д-р Иван Лончаревић	7. Никола Петрак
3. Д-р Фрањо Грубер	8. Јован Војиновић
4. Ловро Кнежевић	9. Стјепан Ваљавец
5. Јозо Батинић	10. Никола Прека

П р е д л а г а ч и :

1. Д-р Никола Никић, с. р.	6. Стјепан Ваљавец, с. р.
2. Л. Кнежевић, с. р.	7. Никола Прека, с. р.
3. Д-р Фрањо Грубер, с. р.	8. Јозо Батинић, с. р.
4. Д-р Иван Лончаревић, с. р.	9. Никола Петрак, с. р.
5. Проф. Алојзиј Павлич, с. р.	10. Јован Војиновић, с. р.

ПРЕТСЕДНИШТВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У смислу §§ 17, 18 и 19 Закона о пословном реду у Народној скупштини, поднашамо под $\frac{1}{2}$ кандидатску листу за Административни одбор.

У Београду, 20 октобра 1932 год.

Ч л а н о в и :

1. Д-р Иван Лончаревић	6. Никола Петрак
2. Ловро Кнежевић	7. Јован Војиновић
3. Алојз Павлич	8. Д-р Фрањо Грубер
4. Јозо Батинић	9. Никола Прека
5. Стјепан Ваљавец	10. Д-р Никола Никић

Предлагачи :

1. Д-р Никола Никић, с. р.	6. Стјепан Ваљавец, с. р.
2. Л. Кнежевић, с. р.	7. Никола Петрак, с. р.
3. Д-р Фрањо Грубер, с. р.	8. Јозо Батинић, с. р.
4. Д-р Иван Лончаревић, с. р.	9. Војиновић Јован, с. р.
5. Проф. Алојз. Павлич, с. р.	

ПРЕТСЕДНИШТВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У смислу §§ 17, 18 и 19 Закона о пословном реду у Народној скупштини, поднашамо под $\frac{1}{10}$ кандидатску листу за Имунитетни одбор.

У Београду, 20 октобра 1932 год.

Ч л а н о в и :

1. Д-р Фрања Грубер	6. Никола Петрак
2. Д-р Иван Лончаревић	7. Јован Војиновић
3. Д-р Никола Никић	8. Стјепан Ваљавец
4. Алојз Павлич	9. Ловро Кнежевић
5. Јозо Батинић	10. Никола Прека

Предлагачи :

1. Д-р Никола Никић, с. р.	6. Стјепан Ваљавец, с. р.
2. Л. Кнежевић, с. р.	7. Никола Прека, с. р.
3. Д-р Фрања Грубер, с. р.	8. Јозо Батинић, с. р.
4. Д-р Иван Лончаревић, с. р.	9. Никола Петрак, с. р.
5. Професор Павлич Лојзе, с. р.	10. Ј. Војиновић, с. р.

ПРЕТСЕДНИШТВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У смислу §§ 17, 18 и 19 Закона о пословном реду у Народној скупштини поднашамо под $\frac{1}{10}$ кандидатску листу за Одбор за молбе и жалбе.

У Београду 20 октобра 1932 год.

Ч л а н о в и :

1. Ловро Кнежевић	6. Јован Војиновић
2. Алојз Павлич	7. Никола Прека
3. Јозо Батинић	8. Д-р Иван Лончаревић
4. Стјепан Ваљавец	9. Д-р Фрањо Грубер
5. Никола Петрак	10. Д-р Никола Никић

Предлагачи :

1. Д-р Никола Никић, с. р.	6. Стјепан Ваљавец, с. р.
2. Ловро Кнежевић, с. р.	7. Никола Прека, с. р.
3. Д-р Фрањо Грубер, с. р.	8. Јозо Батинић, с. р.
4. Д-р Иван Лончаревић, с. р.	9. Никола Петрак, с. р.
5. Проф. Павлич Алојз, с. р.	10. Војиновић Јован, с. р.

ПРЕТСЕДНИШТВУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Београд

У смислу §§ 17, 18 и 19 Закона о пословном реду у Народној скупштини поднашамо под $\frac{1}{2}$ кандидатску листу за Финансијски одбор.

У Београду 20 октобра 1932 год.

Ч л а н о в и :

1. Д-р Никола Никић	6. Јозо Бачинић
2. Д-р Иван Лончаревић	7. Алојзиј Павлич
3. Ловро Кнежевић	8. Никола Петрак
4. Д-р Фрања Грубер	9. Јован Војиновић
5. Стјепан Ваљавец	10. Никола Прека

Предлагачи :

1. Д-р Никола Никић, с. р.	6. Стјепан Ваљавец, с. р.
2. Ловро Кнежевић, с. р.	7. Никола Прека, с. р.
3. Д-р Фрања Грубер, с. р.	8. Јозо Бачинић, с. р.
4. Д-р Иван Лончаревић, с. р.	9. Никола Петрак, с. р.
5. Проф. Павлич, с. р.	10. Војиновић Јован, с. р.

КАНДИДАТСКА ЛИСТА

За одбор за проучавање законског предлога о раздужењу сељака и сређивању кредитних односа у земљи

Ч л а н о в и :

1. Д-р Иван Лончаревић	6. Никола Прека
2. Д-р Фрања Грубер	7. Јозо Бачинић
3. Д-р Никола Никић	8. Алојз Павлич
4. Ловро Кнежевић	9. Никола Петрак
5. Стјепан Ваљавец	10. Јован Војиновић

Предлагачи :

1. Никола Прека, с. р.	6. Д-р Иван Лончаревић, с. р.
2. Јозо Бачинић, с. р.	7. Д-р Фрања Грубер, с. р.
3. Алојз Павлич, с. р.	8. Д-р Никола Никић, с. р.
4. Никола Петрак, с. р.	9. Ловро Кнежевић, с. р.
5. Јован Војиновић, с. р.	10. Стјепан Ваљавец, с. р.

Претседник Др. Коста Кумануди: По § 18 Пословника гласање ће се вршити једновремено листићима. Сви листићи морају се спуштати у одговарајуће кутије за посебне одборе, које се налазе на претседничком столу. Господа народни посланици по прозивци спуштаће своје листиће у кутије а избор чланова за сваки одбор контролисаће по три контролора. Изволите чути имена контролора предложених за ове Одборе.

Секретар Анте Ковач чита: За Верификациони одбор: Бранко Чорбић, Анте Кунтарић, и Добросав Јовичић.

За Административни одбор: Др. Иван Лончаревић, Милоје Сокић и Јован Мисирлић.

За Имунитетни одбор: Др. Сава Радовић, Бора Христић и Душан Иванчевић.

За Одбор за молбе и жалбе: Вељко Вељковић, Милош Драговић и Антон Церер.

За Финансијски одбор: Димитрије Поповић, Милан Ђуковић и Емилијан Грбић.

За Одбор за проучавање законског предлога о раздужењу сељака: Андра Кујунџић, Михаило Јевтић и Бранко Аврамовић.

Затим је секретар г. Анте Ковач извршио прозивку г.г. народних посланика.

(После гласања)

Претседник Др. Коста Кумануди: Изволите чути резултат гласања.

За Верификациони одбор гласало је 232 народних посланика; за листу Боре Христића 200 за листу г. Николе Никића 12 и празних 20. Према томе изабрани су са листе Боре Христића: г.г. Бора Христић, Др. Богдан Видовић, Младен Лисавац, Михајло Јевтић, Др. Сава Радовић, Младен Милошевић, Др. Фрања Господиетић, Др. Миленко Марковић, Др. Глиша Тадић, Никола Соколовић, Јовиша Кандић, Милivoје Ђ. Перић, Др. Јеша Видић, Никола Марковић, Бранко Бараћ, Вјекослав Спидлер, Др. Живан Лукић, Мил. Поповић, Др. Стјепо Кнежевић, и Живојин Стефановић. Са листе Николе Никића изабран је сам г. Никић.

За Административни одбор гласало је 234 народна посланика; за листу Василија Трбића 197; за листу г. Др. Ивана Лончаревића 12, за Др.

Николу Никића 1 и празних 18. Према томе изабрани су са листе г. Василија Трбића ова г.г.: Василије Трбић, Миладин Величковић, Мита Димитријевић, Стјепан Максимовић, Фрањо Пахерник, Иван Прекоришек, Д-р Светислав Михајловић, Емилијан Грбић, Омер Кајмаковић, Милутин Јевтић, Милан Петковић, Бранко Чорбић, Ђорђе Ђирић, Драгић Шелмић, Милован Лазаревић, Сергије Урукало, Др. Ђуро Леушић, Ристо Богдановић, Др. Стјепан Бачић и Јосип Стајић и са листе г. Др. Лончаревића г. Др. Иван Лончаревић.

За Иницијативни одбор гласало је 229 народних посланика, за листу Тодора Тошића 195, празних 21 и 13 за Фрању Грубера. Према томе изабрани су са листе г. Тодора Тошића г.г. Тодор Тошић, Александар Аксентијевић, Др. Тодор Лазаревић, Др. Милан Секулић, Радован Јевтић, Михајло Живанчевић, Витомир Видаковић, Михајло Ђурић, Филип Цемовић, Аранђел Савић, Др. Јанко Рако, Др. Владимир Малачец, Др. Матеј Перић, Др. Мирко Дошен, Михајло Кретић, Чедо Захарић, Ђока Матић, Иван Урек, Иван Лончар и Јован Јовановић и са листе Д-р Фрање Грубера, изабран је Д-р Фрања Грубер.

За Одбор за молбе и жалбе гласало је свега 228 народних посланика. За листу г. Милоша Драговића гласало је 195, за листу г. Ловре Кнежевића 13 а празних листића било је 20. Према томе са листе г. Милоша Драговића изабрани су 20 чланова а са листе г. Ловре Кнежевића 1. Изволите чути имена изабраних чланова.

Секретар Анте Ковач чита: Са листе г. Милоша Драговића изабрани су г.г.: Милош Драговић, Др. Тома Смиљанић, Живко Давидовић, Др. Стане Рапе, Др. Тоша Рајић, Алекса Обрадовић, Душан Поповић, Ристо Ђокић, Милан Божић, Расто Пустоселешек, Милинко Милутиновић, Милутин Јелић, Радосав Брушија, Др. Богдић Вукићевић, Др. Стеван Васиљевић, Јурај Дубоковић, Др. Милован Грба, Др. Милан Стијић, Драгутин Перко, и Виктор Физир.

Са листе г. Ловре Кнежевића изабран је г. Ловро Кнежевић.

За Финансијски одбор гласало је свега 229 посланика, и то: за листу Др. Нинка Перића гласало је 193, за листу Др. Николе Никића гласало је 21, празних листића било је 15.

Према томе са листе г. Др. Нинка Перића изабрано је 28 чланова и то: Др. Нинко Перић, Др. Славко Шеферов, Милутин Станојевић, Др. Анте Кунтарић, Игњат Стефановић, Добросав Јовичић, Богољуб Кујунџић, Милан Грубановић, Ловро Петовар, Антон Крејчи, Антон Церер, Илија Михајловић, Јоца Селић, Ото Гавриловић, Др. Светислав Поповић, Др. Ђуро Остојић, Др. Влада Станишић, Хусејин Кадић, Филип Лазаревић, Тихомир Шарковић, Божа Јеличић, Милан Степановић, Лаза

Џузмановић, Салих Баљић, Др. Вјекослав Милетић, Павао Матица, Др. Лавослав Хањижек, и Др. Отон Гавранчић. А са листе г. Др. Николе Никића долазе три посланика и то: Др. Никола Никић, Др. Иван Лончаревић, и Ловро Кнежевић.

За Одбор за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи гласало је свега 225 народних посланика. За листу г. Василија Трбића, гласало је 189, за листу г. Лончаревића 13. Празних листића било је 21. Г. Милован Лазаревић добио је један глас и г. Коста Алексић добио је 1 глас. Према томе изволите чути имена изабраних чланова овога одбора.

Секретар Анте Ковач чита са листе г. Василија Трбића изабрани су за чланове овога одбора г.г. Василије Трбић, Јован Довезенски, Крста Стрезовић, Милутин Кретић, Милан Петковић, Др. Богдан Видовић, Милован Лазаревић, Илија Михаиловић, Др. Негосим Живковић, Стеван Ђирић, Милорад Марковић, Др. Милорад Костић, Коста Алексић, Милан Радовић, Шукрија Куртовић, Аранђел Никодијевић, Александар Дођић, Јоаким Куњашић, Сергије Урукало, Др. Људевит Ауер, Мирко Најдорфер, Иван Радић, Др. Живко Петричић, Др. Миленко Марковић, Др. Бранко Николић, Иван Урек, Никола Соколовић, Животије Јевтић, Страхинја Борисављевић и Милутин Станојевић. Са листе г. Лончаревића изабрани су г.г. Др. Иван Лончаревић и Др. Фрања Грубер.

Приликом читања чланова овога одбора, случајно сам изоставио име изабраног члана г. Милутина Станојевића, што овим исправљам.

Председник Др. Коста Кумануди: Молим г.г. народне посланике који су изабрани у овим одборима да се састану сутра у 9 часова пре подне у Народној скупштини ради конституисања.

Пошто је дневни ред исцрпен, предлажем да ову седницу закључимо.

Као дневни ред за идућу седницу предлажем:

1) Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима.

2) Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о споразуму о научним, школским и уметничким односима између Краљевине Југославије и Републике Пољске.

3) Избор Одбора за проучавање законског предлога г.г. Др. Милана Метикоша и другова о изменама и допунама Закона о шумама.

Прима ли Народна скупштина овај дневни ред? (Прима).

Наредну седницу заказујем за сутра у 10,30 часова пре подне. Данашњи састанак је закључен.

Седница је закључена у 14,45 часова.

ПРИЛОЗИ

Интерпелација г. Д-р Стевана Крафта нар. посланика на Господина Претседника Министарског савета.

Господине Претседниче,

Част ми је поднети Вам у смислу § 72 Закона о пословном реду у Народној скупштини следећу интерпелацију:

Превентивна цензура штампе, којом управља Централни пресбиро Претседништва владе, примењује се на мањинску штампу на нарочито крут и једнострани начин, тако да се та штампа напрама осталој тиму запоставља и тешко оштећује. Мањинска штампа стављена је од стране цензуре просто у једно изузетно стање и она сме објављивати само један део вести, које на пример београдска штампа може објавити без запреке.

Ово систематско угушивање мањинске штампе траје сада већ више од три године. Цензура у њој брише са безобзирном строгашћу све, што из ма којих разлога сматра, да се не би смело објавити, особито извештаје из народног претставништва, интерпелације народних посланика, извештаје са судских претреса итд. док се остала штампа од ње третира несразмерно либералније. Под тим режимом цензуре пати особито и дневник југословенских Немаца „Дојчес Фолксблат“ у Новом Саду. Њему се дешава, да цензура плени чак и комуникеје полузваничне Агенције Авале.

Један нарочито упадљив случај тог потпуно неоправданог, једностраног и крутог поступања са мањинском штампом десно се баш у последње време. Поменути „Дојчес Фолксблат“ није смео објавити кратке телеграфске извештаје из Женеве о познатој мањинској дебати у VI комисији скупштине Друштва народа, који су само реферисали о току те дебате, док су београдски листови донели о тој дебати опширне извештаје и чланке.

Оваквим поступањем са мањинском штампом, особито забрањивањем доношења извештаја, чак и званичних комуникеја, које сва остала штампа слободно објављује, руши се на склатантан начин уставни принцип грађанске једнакости. Тиме се ствара за мањинску штампу једно изузетно стање, које њу

тешко оштећује. При томе мора се имати у виду не само чисто материјална штета, коју она трпи тиме, да морају често пута бити избачени из готовог слога извештаји и чланци од више стубаца, него и штета, која произлази из тога, што због тог начина примењивања цензуре, мањинска штампа не сме објављивати вести, које у другим листовима смеју изаћи, и да мора објавити место материјала избаченог од цензуре, макар какав материјал, који се приграби у последњем моменту пред давање у штампу, да не би остало у листу недозвољених празнина.

Најжалосније је, да се мањинској штампи онемогућава да макар и чисто кропичарски забележи најважније догађаје из просветног живота мањине. Тако на пример поменути дневник „Дојчес Фолксблат“ није смео донети вести о укидању пет немачких грађанских школа у почетку ове школске године.

Због тог неодрживог стања част ми је, Господине Претседниче, замолити вас, да ми изволите одговорити у Народној скупштини на следећа питања:

1 Да ли вам је, Господине Претседниче, познато, да се примењује цензура штампе на немачке мањинске листове наше земље на један сасвим једнострани начин, тако да они не могу забележити ни најкрупније чињенице и догађаје народно-просветног живота немачке мањине и да и иначе смеју објавити тек један део вести, које остала нарочито београдска штампа несметано доноси чиме се ти листови и морално и материјално тешко оштећују?

2 Да ли сте, Господине Претседниче, вољни, да дате потчињеним Вам органима који руководе цензуром, потребна упутства тако да мањински листови у будуће у погледу цензуре не би били у једном изузетно запостављеном положају, чиме се вређа принцип грађанске једнакости?

Примите, Господине Претседниче и овом приликом уверење о мом најодличнијем поштовању.

Београд, 31 октобра 1932 год.

Д-р Стеван Крафт с. р.
народни посланик

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА

Министарство пољопривреде

МИНИСТРОВ КАБИНЕТ

К. М. Бр. 160

26 октобра 1932 год.

Господину

Д-ру КОСТИ КУМАНУДИ-У

Претседнику Народне скупштине

БЕОГРАД

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

Част нам је у прилогу под /1 доставити Вам „Пројекат Закона о заштити земљорадника и о сре-

ђивању кредитних односа у земљи“, с молбом да исти поднесете Народној скупштини на решење.

У исто време част нам је доставити Вам под /2
Указ Његовог Величанства Краља од 26 октобра
1932 год. К.М.бр. 159, којим смо овлашћени да
29 октобра 1932 године
Београд.

можемо пројекат овога Закона поднети Народној
скупштини на решење.

Изволите, Господине Претседниче, примити и
овом приликом израз нашег особитог поштовања.

Министар правде,
Др. Илија Шуменковић, с. р.

Министар пољопривреде,
Јурај Деметровић, с. р.

Министар трговине и индустрије,
Мохорич, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Наших Министара правде, пољо-
привреде и трговине и индустрије, и по саслушању
Нашег Министарског савета, а на основу члана 63
Устава Краљевине Југославије, решили смо и ре-
шавамо:

Овлашћују се Наши Министри правде, пољо-
К.М. Бр. 159
26 октобра 1932 год.
Београд.

Министар правде,
Др. Илија Шуменковић, с. р.

Министар пољопривреде,
Јурај Деметровић, с. р.

Министар трговине и индустрије,
Мохорич, с. р.

привреде и индустрије, да могу поднети Народној
претставништву Краљевине Југославије на реша-
вање Предлог закона о заштити земљорадника и о
сређивању кредитних односа у земљи.

Наши Министри правде, пољопривреде и трго-
вине и индустрије нека изврше овај Указ.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ЗАКОН

о

ЗАШТИТИ ЗЕМЉОРАДНИКА И О СРЕЂИВАЊУ КРЕДИТНИХ ОДНОСА У ЗЕМЉИ.

ОТСЕК ПРВИ

Заштита земљорадника

I Одлагање неплате и извршење.

§ 1

(1) За време од једне године од дана кад овај
Закон добије обавезну снагу, одобравају се дужни-
цима земљорадницима олакшице при уређењу њи-
хових дугова код повчаних завода и осталих ве-
ровника по прописима следећих параграфа.

(2) По овом се Закону сматрају као дугови зем-
љорадника они, које су земљорадници учинили пре
20 априла 1932 године. Прописи овога Закона не
вреде за она лица, која су до 20 априла 1932 године
задужили као земљорадници, али су после тога
дана па до истека важности овога Закона престали
бити земљорадници.

§ 2

(1) Земљорадником у смислу овога Закона сма-
тра се свако лице, које обрађује земљу само или са
члановима своје породице и чији опорезовани приход
прониче претежно из пољопривреде (виноградар-
ство, воћарство, вртарство, сточарство итд), ако
његов посед не прелази површину од 50 хектара
зиратне (обрадиве) земље, односно код породичне
задруге 100 хектара зиратне (обрадиве) земље.

(2) За земљорадника сматраће се и она лица,
која због болести или немања довољне радне снаге
своје и своје породице или из других неотклонивих
сметња морају обрађивати своју земљу помоћу дру-
гих лица, даље малолетна деца земљорадника за
трајање њихове малолетности, као и заоставштине
иза земљорадника док не буду предате наследницима.

§ 3

(1) Земљорадници одговараће за време назна-
чено у § 1 својим обавезама према својим веровни-

цима тако да ће плаћати годишње 8% на име камате, а 2% од главнице на име отплате дуга. Код амортизационих зајмова годишњи анuitет не сме износити више од 10% а камате не више од 9% годишње. Ако је уговорена нижа камата или нижи оброци за отплату, дужник платиће уговорене своте. Уколико камата није уговорена ни одређена судском одлуком вредиће законска камата. Ова плаћања вршиће дужник тако да ће једну половину платити о уговореном року, односно ако је за плаћање уговорено више рокова у години о првом уговореном року, а другу половину најдаље до 31 октобра 1933 године. У колико рокови плаћања нису уговорени дужник ће једну половину платити најдаље до 31 децембра 1932 године а другу половину најдаље до 31 октобра 1933 године. Јемац или садужник ако није новчани завод, одговара обавезама једнако као и главни дужник.

(2) У максимални износ годишње камате имају се урачунати и сва остала споредна плаћања или давања на која се дужник обвезао поред камате, као што су провизије, конвенционалне казне, рожиски трошкови и слично.

(3) До ступања на снагу овога Закона наплаћена камата, уколико не прелази висину допуштену постојећим законима, односно за време од 20 априла 1932 године висину допуштену прописима § 3 став први до трећи Закона о заштити земљорадника од 19 априла 1932 године, урачунаће се у главницу дуга.

(4) Веровнику који је после 20 априла 1932 године наплатио од дужника земљорадника камату противно прописима § 3 став први до трећи Закона о заштити земљорадника од 19 априла 1932 године одбиће се вишак од главнице дуга.

(5) Дугови по меницама имају се регулисати не само плаћањем оброка и камате у смислу става првог, већ и издањем нових тромесечних меница, ако нису уговорени други рокови, о доспећу ранијих меница, према заосталом дугу и то са потписима по ранијим меницама, а ако то није могуће са потписима једнаке вредности. Ако дужник то не учини сносиће трошкове протеста и евентуалне тужбе.

(6) Ако веровник не би хтео да прими своту коју му дужник понуди у смислу прописа става првог, односно и нову меницу према пропису става петог, дужник може ту своту и меницу положити код Среског суда односно где таквих нема код среке власти, а овом полагању припада правно дејство које припада полагању код суда по општем грађанском праву.

§ 4

Ако би веровник уговорио већу камату од оне предвиђене у § 3, судови тај вишак неће досуђивати ни извршивати ни обезбеђивати, а ако би и наплатио већу камату биће кажњен за преступак затвором до шест месеци и новчано до 5000 динара.

§ 5

(1) За време назначено у § 1 одлажу се све принудне продаје (овршне дражбе) покретног и непокретног имања земљорадника. За исто време обу-

стављају се све принудне управе (секвестрације) као и одузимање покретних ствари (трансфериције) проведене у циљу извршења или обезбеђења. Нове се принудне продаје и нове принудне управе (секвестрације) као и нова одузимања покретних ствари (трансфериције) могу дозволити једино ради принудне наплате оброка и камате, који се дугују у смислу прописа § 3 као и тражбине изузетих од овог Закона у смислу прописа § 6. У овом случају могу се и одложена извршења по таквим тражбинама наставити.

(2) Одлуку о одлагању продаје, односно о обустави трансфериције доноси извршни суд (извршна власт) по службеној дужности, ако му је познато, да је дужник земљорадник иначе на захтев странке. Секвестрације обуставиће се само на захтев странке. Ако странка није сама поднела уверење из става трећег, извршни суд (извршна власт) тражиће га по службеној дужности. До доношења правоснажне одлуке у смислу става првог зауставља се извршни поступак, односно поступак обезбеђења (осигурања).

(3) Уверење о томе, да ли је неко лице земљорадник издају општинске власти (Општински суд, Општинско поглаварство). Свака заинтересована странка може тражити да средњи начелник испита издано уверење и поништи га, ако нађе да не одговара фактичном стању. Против одлуке средског начелника може се незадовољна странка жалити на бана. Одлука бана је извршна. Против ње нема места тужби на Управни суд. Ако је уверење издало градско начелство које врши дужности првостепене управне власти (§ 19 став први Закона о унутрашњој управи) сматраће се такво уверење као одлука средског начелника.

(4) Тражење у смислу става трећег нема утицаја на поступак по ставу другом. Али ако је правоснажном одлуком уверење поништено, суд (извршна власт) ће на захтев веровника одређено одлагање продаје, односно одређену обуставу секвестрације или трансфериције ставити ван снаге.

§ 6

(1) Од прописа §§ 1 до 5 изузети су поред јавних дажбина и дугова из куповине потрошних предмета из последње године пре ступања на снагу овог Закона још и: дугови земљорадника учињени после 20 априла 1932 године или за време важења овог Закона, тражбине за издржавање, које неком лицу пропадају против дужника земљорадника на основу дужникове дужности издржавања, тражбине које проистичу из кривичног дела, тражбине на име плате (наднице) лица запослена у кућанству или господарству дужниковом, закушине и кирије (станарине), тражбина лекара и апотекара на име трошкова лечења дужника или чланова његове породице који са њим живе у заједничком кућанству, заостали погребни трошкови у истом обиму, као и тражбине занатлија за извршене занатско радње, који проистичу из последње године пре ступања на снагу овога Закона.

(2) Као дугови учињени после 20 априла 1932 године могу се сматрати само они који су стварно нови, а не такви који су постали новацијом (преновом) старог дуга, као на пример уобичајеним пролонгирањем меница или слично.

II СНИЖЕЊЕ ДУГА ПРЕАДУЖЕНОГ ЗЕМЉОРАДНИКА

§ 7

Земљорадник чији дугови прелазе 70% вредности његовог целокупног непокретног имања може у року од три месеца од дана ступања на снагу овог Закона тражити снижење дуга.

§ 8

(1) Молбу за снижење дуга подносиће дужник код Среског суда, у чијем подручју има своје пребивалиште, или написмено или на судски записник. Где нема среских судова надлежан је Првостепени суд, односно на подручју Великог суда у Подгорици Окружни суд. Код Првостепеног (Окружног суда) водиће поступак судија појединац.

(2) Дужник мора у својој молби навести све веровнице, по имену и адреси, којим дугује, износе на име главнице, камате и споредних захтева, које поједини од њих дугује, као и основ овог дуговања, даље стање свога непокретног и покретног имања уз означење његове вредности.

(3) Молби се има приложити уверење помешно у § 5 став трећи.

§ 9

(1) Чим се поднесе молба за снижење, обуставиће се парнице и извршења које су у току против дужника. У исто време суд ће наредити забележбу те молбе у јавним књигама на непокретностима дужниковим.

(2) Дужник не сме од дана када је предао молбу за снижење дуга па све до свршетка поступка по овој молби ни отуђивати, ни оптерећивати своје непокретности, ни са њима вршити каква друга располагања. Таква правна дела су без правног дејства према веровницима. Исто тако се од тога дана и за исто време не могу дозволити извршења или обезбеђења на стварима дужниковим, ни се може отворити стечајни поступак над имањем дужниковим.

(3) Са покретним стварима сме дужник располагати само у границама редовног газдинства. Ако дужник поступи противно томе, суд ће, пошто то утврди, обуставити поступак за снижење дуга.

§ 10

(1) Срески суд, односно судија појединац Првостепеног суда (Окружног суда) одредиће о поднетој молби одмах рочиште тако, да између дана када оглас о рочишту буде објављен у новинама и дана рочишта протече барем месец дана.

(2) О одређеном рочишту издаће се оглас, који ће се истаћи на судску таблу и једанпут уврстити у службени лист банке управе, а ако у односној бановини не постоји такав службени лист, онда у „Службене новине“. Поред тога ће се оглас објавити у општини у којој дужник има своје пребивалиште, а по потреби и у другим општинама на начин уобичајен у тим општинама. У циљу да се поједини поступак, стављаће се што већи број објава рочишта у један оглас.

(3) У огласу објавиће се да је дужник молио за снижење свог дуга као и дан рочишта са позивом, да сваки који има какву тражбину против дужника,

била она залогом обезбеђена или необезбеђена, ту тражбину са каматом и другим споредним захтевима пријави суду најдаље до дана рочишта, и то под претњом последица поменутих у § 19 став трећи, даље да веровник приложи пријави или поднесе на рочишту у изворнику или овереном препису исправе којим се доказују тражбине и дато обезбеђење и да назначе евентуалне друге доказе.

У исто време ће се веровници упозорити, да ће се рочиште одржати и ако они не би дошли.

(4) Оглас ће се доставити дужнику с тим да ће се сматрати да је молбу повукао, ако без оправданог разлога изостане од рочишта, даље веровницима чије су адресе познате, Државној Хипотекарној банци, Привилегованој аграрној банци и надлежној Пореској управи.

§ 11

(1) Срески суд односно судија појединац Првостепеног суда (Окружног) провериће у међувремену до дана рочишта податке поднете молбе за снижење дуга на основу јавних књига (земљишних књига, интабулационих књига) као и својих списа (аката). Ако дужник има непокретности и у подручју којег другог суда, тражиће се извештај о обезбеђеним тражбинама и другим теретима од тога суда у погледу тих непокретности.

(2) Веровницима припада право да код суда узму увиђај у молбу дужникову за снижење.

§ 12

На рочишту ће судија Среског суда, односно судија појединац Првостепеног (Окружног) суда, пошто саслуша дужника и веровника који су дошли, провести понуђене доказе (увиђајем у поднете исправе, саслушањем сведока итд.) у погледу тражбина, којим је у погледу истинитости или висине приговорено било од стране дужника било од стране којег веровника. Сваки веровник може тражбину другог веровника или њезином обезбеђењу приговорити из разлога за побијање по Закону о побијању правних дела изван течаја од 22 јануара 1931 године, без обзира на то да ли постоје услови из § 8 тога Закона.

§ 13

(1) Суд ће поред тога утврдити вредност покретног и непокретног имања дужниковог. На рочиште позваће се дужник и веровници, чије су адресе познате, с тим да ће се рочиште одржати иако не би дошли.

(2) Суд може рочиште ради утврђења вредности имања дужниковог спојити са рочиштем ради утврђивања дугова, ако то најје за целесходно у циљу убрзања и смањења трошкова поступка.

(3) Да би се утврдила вредност имања дужникова, суд ће позвати на рочиште једног или два вештака који довољно познају непокретно и покретно имање дужниково, да их о томе преслуша. На лицу места одржаће се рочиште за утврђење вредности имања само онда, када је то према приликама појединог случаја потребно да се вредност имања поуздано утврди, а то не би било скопчано са неразмерним трошковима.

(4) Ближе прописе о избору вештака и о њи-

ховоме награђивању прописаће уредбом Министар правде.

(5) Суд може одустати од утврђења вредности имања помоћу вештака ако су поднете исправе о вредности имања, а суд сматра ове исправе поузданим и подесним да се на основу њих утврди вредност. Али суд мора и у таквим случају утврдити вредност на начин поменути у ставу трећем, ако то тражи који веровник. Веровник који то тражи мора да сам сноси трошкове утврђења вредности.

§ 14

Ако се по утврђењу дугова и вредности имања дужникова покаже да износ дугова прелази 70% вредности имања дужникова, суд ће одлуком утврдити износ, рачунајући главницу са каматама и другим споредним захтевима, које дужник дугује до дана одауке и коме их дугује, и у исто време спизити поједине тражбине тако, да њихов целокупни износ не би прешао 70% вредности имања.

§ 15

Снижење тражбина поменутог у § 14 извршиће се на следећи начин:

1) Залогом обезбеђење тражбине, које по реду њиховог првенства имају покриће у 70% вредности дужниковог имања, признају се са 100%, ако уговорена камата не прелази 10% годишње, са 90%, ако уговорена камата прелази 10%, али не 16% годишње, а са 80%, ако уговорена камата прелази 16% годишње.

2) Ако целокупни износ обезбеђених тражбина снижених у смислу прописа тачке прве не износи на 70% вредности дужниковог имања, остале тражбине ће се најпре спизити на 90% односно 80%, према томе, да ли је за достигну тражбину уговорена камата преко 10% до највише 16% годишње, или преко 16% годишње, затим ће се тако сведене тражбине признати на остатак до 70% вредности имања са размерно њиховој висини.

3) Ако не би ни целокупни износ свих тражбина признатих на поменути начин износио на 70% вредности дужниковог имања, до остатка признаће се сви делови тражбина који су остали непризнати, и то сразмерно њиховој висини.

§ 16

Против одлуке Среског суда могу дужник и веровници уложити правни лек (рекурс, позадовољство) Окружном суду, а против одлуке судије појединца Првостепеног (окружног) суда Апелационом суду, односно Великом суду у Подгорици. Одлука донесена у другом степену је извршна (коначна).

§ 17

За судски поступак по овом закону вреде, уколико у предњим параграфима није што друго наређено, прописи закона о судском поступку у грађанским парницама, који данас важе у појединим правним подручјима с тим, да је у овом поступку и на подручју важења српског закона о судском поступку у грађанским парницама, неограничено допуштен доказ сведоцима и да суд има обавезу да се на резултат целокупне расправе и извођених

доказа по слободном уверењу оценити, да ли се који чињенички навод има сматрати доказним или не.

§ 18

Чим одлука о снижењу дуга постане правоснажном, објавиће се довршење поступка на начин прописан у § 10. У исто време наређиће се брисање забележбе поменутог у § 9.

§ 19

1) Снижењем дуга, одређеним правоснажном одлуком суда ослобођава се дужник обавеза, да својим веровницима накнадно намири мањак, који су они претрпели. На исти начин се ослобођава дужник обавезе према јемцима и лицима којима припада право на регрес.

2) Правоснажна судска одлука о снижењу дуга важи у погледу тражбина утврђених овом одлуком као извршни наслов (основ).

3) Прописи §§ 1 до 6 важе и у погледу тражбина, које су по прописима предњих параграфа снижене.

4) За тражбине, које нису уважене у судској одлуци о снижењу дуга због тога, што нису пријављене у прописаном року (§ 10) нити биле наведене у молби дужника за снижење дуга, може се тражити намирење из дужниковог имања, тек пошто буду намирене тражбине утврђене у судској одлуци о снижењу дуга, и то само са износом који би припао таквој тражбини у смислу прописаног § 15.

§ 20

Трошак поступка за снижење дуга сноси дужник, у колико није у погледу неких трошкова што друго наређено (§ 13 став пети). Али су све молбе и радње у овом поступку ослобођене од сваке таксе.

§ 21

1) Дужник, који у својој молби за снижење тражбина или на рочишту одређеном по тој молби свесно износи лажне податке, наводећи тражбине које не постоје или прећуткујући тражбине које постоје, казниће се због преваре строгим затвором најмање месец дана и губитком часних права.

2) Истом казном казниће се ко, било у споразуму са дужником било без споразума са њим, пријави тражбину, знајући да је лажна, или тражбину у већем износу него што му припада или обезбеђење које му не припада.

ОТСЕК ДРУГИ

Максимирање камате

§ 22

1) Министарски савет ће на предлог Министра финансија, трговине и индустрије и пољопривреде, а по саслушању удружења новчаних завода и Народне банке уредбом од времена до времена, а по бановинама, утврдити висину камате на позајмљени новац или одобрени кредит.

2) Каматне стопе на позајмљени новац или одобрени кредит, утврђен на начин поменути у првом ставу, обавезне су на новчане заводе, као и за остала друштва и лица, која по овлашћењу примају улоге на штедњу (банкар).

3) Друштва и лица, која не потпадају ни под једну од група наведених у другом ставу, не смеју на позајмљени новац или одобрени кредит наплаћивати већу камату од најниже камате, која се рачуна од новчаних завода односно банкара у њиховом месту, а ако у њиховом месту нема новчаних завода (банкара), онда новчаних завода (банкара) у најближем месту.

§ 23

У максимални износ годишње камате на позајмљени новац или одобрени кредит допуштене по пропису § 22 имају се урачунати и споредна плаћања или давања на која се дужник обавезао поред камате, као што су провизије, конвенционалне кавне, режиски трошкови и слично.

§ 24

1) Уговор о камати на позајмљени новац или одобрени кредит ништаван је у колико углављена камата прелази по прописима § 22 допуштену максималну стопу.

2) Камате преко стопе допуштене овим законом не смеју се досуђивати ни обезбеђивати ни извршењем наплаћивати, па ма биле утврђене правоснажном пресудом или којим другим извршним насловом (основом).

§ 25

Обрачуни о дугу имају се код сваке исплате вршити шемено, на монополској хартији. Њихов облик прописује Министар финансија у споразуму са Министром трговине и индустрије. Овим прописом не дира се у повластице које су у погледу такса законом признате.

§ 26

Прописи о висини камате на позајмљени новац важе и за позајмице потрошних ствари (семена, намештаја и т. д.). За примену прописа закона узимаће се у обзир њихова новчана вредност.

§ 27

Камате, уговорене или одређене пре него што овај закон добије обавезну снагу, могу се, осим случајева из § 3 става трећег, до дана ступања на снагу овога закона, наплаћивати по уговореној или одређеној стопи, али од дана кад овај закон добије обавезну снагу могу се такве камате наплаћивати само сходно његовим прописима.

§ 28

Прописима §§ 22 до 27 не дира се у прописе § 3 о висини камате на земљорадничке дугове. Исто тако ови прописи не важе за овлашћене залагаонице. За последње остају у важности односни прописи закона о радњама од 5 новембра 1931 године.

§ 29

Ко учини штогод да изигра прописе предњих

параграфа о висини камате казниће се за преступ затвором од шест месеци и новчано.

ОТДЕЛ ТРЕЋИ

Заштита новчаних завода и њихових веровника

§ 30

Ако који новчани завод дође у тешкоћу у погледу одговарања својим обавезама услед поремећаја кредитних односа, названог општом привредном кризом или прекомерним повлачењем улога или других средстава, која су му била на располагању, може затражити, да Министарски савет на предлог Министра трговине и индустрије, донесе за њега посебну уредбу са законском снагом, којом ће му се учинити посебне олакшице, а једновремено и заштитити интересе њихових веровника. Уредбу ће Министар трговине и индустрије предложити само пошто се стручним прегледом стања завода претходно утврди, да је предложени биланс исправан и да је имовина завода, рачунајући овде и његова потраживања осим дубиозних, већа од његовога дуговања. Ако се утврди да је نامерно нетачно приказано стање новчаног завода, дотични чланови управног и надзорног одбора одговарају кривично као за превару.

§ 31

1) Новчани завод који је тражио уредбу не сме од дана тражења уредбе ни отуђивати ни оптерећивати своју имовину нити одобрити заложно или какво друго право на одвојено намрење на предмете своје имовине, нити вршити исплате својим веровницима док се не донесе уредба, осим случајева предвиђених у § 33. Свака оваква радња остаје без правнога дејства, према веровницима, ако се за завод донесе уредба.

2) Новчани завод је дужан да одмах извести суд, код којег је његова фирма протоколирана (регистрована), да је затражио доношење уредбе.

3) Над новчаним заводом не може се отворити стечај од дана када је уредбу затражио па све док се по том тражењу не донесе одлука.

§ 32

1) Уредбом ће се предвидети начин исплате улога и осталих дугова тога новчаног завода, без обзира на раније установљене рокове, а имајући у виду могућност наплате потраживања тога завода.

2) Њоме ће се такође предвидети овлашћење за предузимање мера за реорганизацију новчаног завода као и овлашћење за ревизију или разрешење посебних уговора склопљених са вишим функционерима завода, а којим су заводима наметнуте неспособне обавезе према садашњем стању завода.

Све ове мере могу обухватати и афилирана предузећа тога новчаног завода. Као афилирана сматраће се она предузећа, у којим је дотични новчани завод претежно ангажован било у главнички предузећа било у кредитима датим предузећу.

3) Уредба ће предвидети и све друге мере, потребне за редован рад тога новчаног завода и за безбедност веровника.

§ 33

Ограничавање уредбе неће важити за следеће случајеве:

1) За још неизвршене диспозиције странака на основу потраживања из никаксо послова и на основу полага готовине за изричито одређену сврху;

2) за остале регуларне депозите, уложене код завода;

3) за заостале порезе и јавне дажбине завода;

4) за исплате из уложеног пушлског повца, уколико је то по одлуци суда, неопходно потребно за издржавање малолетника, односно лица под скрбништвом (старатељством);

5) за обавезе завода преузете пригодом куповине на јавним принудним продајама у сврху наплате заводских потраживања;

6) за извучене заводске založнице и комуналне založнице као и неисплаћене и доспеле купоне истих.

§ 34

(1) За време важности уредбе новчани завод не сме давати дивиденду. За ово време не смеју се исплаћивати никакве тантијеме или друге сличне награде члановима управног и надзорног одбора и дирекцији.

(2) Чиста годишња добит има се у целости пренети на нов рачун.

§ 35

(1) За време важности уредбе никаква се обезбеђења веровника као и извршења не могу дозволити према томе заводу. Извршења и обезбеђења веровника према заводу тражена и издејствована у току два месеца пре доношења уредбе, не важе.

(2) За време важности уредбе не може се над имовином завода отворити стечај, нити може завод тражити отварање поступка принудног поравнања ван стечаја.

§ 36

(1) Министар трговине и индустрије поставља код новчаног завода, коме су дате уредбом олакшице, свога комесара. За комесара се може поставити само лице, које није код завода материјално заинтересовано. Дужност је комесара, да надгледа целокупан рад новчаног завода, и да pazi да се послови и решења управног одбора крећу у границама дате уредбе као и односних закона и правила заводских у колико ови нису уредбом измењени. Не буду ли се послови тако вршили, комесар има да их обустави, исто тако и сваког томе противно решење управног одбора. Он има дужност, да присуствује седницама управног и надзорног одбора, ради чега мора бити позван у све седнице.

(2) Ако комесар обустави решење управног одбора или који посао новчаног завода, дужан је одмах по томе известити Министра трговине и индустрије, који, ако је поднета жалба управног одбора у року од 15 дана, доноси дефинитивне одлуке.

(3) Ако новчани завод поступи противно одлуци комесаровој или противно одлукама Министра трговине и индустрије, управни одбор биће материјално одговоран према веровницима за сву штету, која је проистекла са оваковог њиховог рада. Сем

тога биће сваки члан управног одбора кажњен са 100.000 динара: Казну изриче надлежни трговачки, односно окружни или првостепени суд по пријави комесара Министра трговине и индустрије.

(4) Ако се уредба о олакшицама донесе за коју задругу или задружни савез, комесар поставиће се по споразуму са Министром пољопривреде, а по саслушању ревизиског задружног савеза, односно главног задружног савеза, код кога је зачлањена задруга (задружни савез, на чију је молбу издана уредба).

§ 37

(1) Уредбу, дату коме новчаном заводу, може Министарски савет према указаној потреби, на предлог Министра трговине и индустрије, мењати и доунавати.

(2) Уредба се укида, када су престали узроци, са којих је она дата. То укидање врши Министарски савет. Предлог о томе подноси Министар трговине и индустрије из сопствених побуда или по тражењу самог тог завода.

(3) Уредба се укида и онда, ако се утврди да је дуговање тога завода постало веће од имовине.

§ 38

Све уредбе издате до сада за поједине повчане заводе по § 5 Закона о заштити земљорадника и стављању на снагу појединих прописа закона о извршењу и обезбеђењу, саобразиле се прописима овог одека, уредбом донесеном на начин предвиђен у § 22 овог закона.

ОТСЕК ЧЕТВРТИ

Кривична наређења

§ 39

(1) Ко као члан управног одбора или којег другог управног органа, као члан надзорног одбора, као ликвидатор или као управљајући чиновник новчаног завода намерном повредом своје дужности проузрокује, да завод претрпи губитке, услед којих самих или у вези са другим губитцима не може одговорати редовним својим обавезама према веровницима, казниће се у колико ова повреда дужности не претставља кривично дело, које се има строжије казнити за преступак, строгим затвором најмање месец дана и новчано до 200.000 динара као и губитком часних права.

(2) Ако такво лице повреду дужности учини из великог нехата, казниће се затвором и новчано до 100.000 динара.

§ 40

Ко као члан управног одбора или којег другог управног органа, као члан надзорног одбора, као ликвидатор, као управљајући чиновник, или пуномоћник новчаног завода у записницима о седницама органа завода, у извештавању о пословима завода, у позивима за уписивање акција или у којим другим саопштењима или објавама намерно криво наводи заводске имовинске вредности, његова потраживања или обавезе или намерно прећути чињенице, које су важне за сазнање правог имовинског стања за-

вода, па се тиме изазове вера у повољније стање имовине новчаног завода, но што је, казниће се, уколико ово дело или пропуштање не претставља кривично дело које се има строжије казнити, за преступак затвором најмање 14 дана и новчано до 100.000 динара.

§ 41

Ко на ма какав начин намерно омета, отежава или спречава извршење ревизије новчаног завода прописане законом или наређење од стране Министра трговине и индустрије у вршењу права надзора казниће се, уколико такво дело не претставља кривично дело, које се има строжије казнити, за преступак до једне године и новчано до 50.000 динара.

§ 42

(1) Ко оно, што је као члан управног одбора или којег другог управног органа, као члан надзорног одбора, као ликвидатор, као наменитник или као пуномоћник новчаног завода сазнао о приликама односног завода, и што би по својој природи требало да остане пословна тајна, саопштава, макар знао да тиме може пробудити неповерење против завода и давати повода раскидању пословних веза од стране заводских муштерија или дизању новца уложеног код завода, казниће се, уколико ово не претставља кривично дело које се има строжије казнити, за преступак затвором до шест месеци и новчано до 10.000 динара, а ако су заједно наступиле поменуте последице затвором до две године и новчано до 200.000 динара.

(2) Неће се казнити онај који је дело поменуто у првом ставу учинио при остваривању свога права или у испуњењу дужности наложене му законом или налогом власти или пошто је разрешен дужности чувања тајне или је то учинио преставком упућеном власти у циљу да се стане на пут недопуштеним радњама.

§ 43

Као управљајући чиновници у смислу прописа предвиђених у §§ 38 до 41 имају се сматрати лица, којима је поверено вођство банке, њезине

подружнице (филијале) или појединих одељења банке или подружнице.

ОТДЕЛ ПЕТИ

Завршна наређења

§ 44

Под новчаним заводима у смислу прописа овога закона подразумевају се новчане установе, које су основане као акционарска друштва или задруге, даље штеднионице самоуправних тела као и оне новчане установе, које су основане по посебним законима донесеним за сваку од њих посебно.

§ 45

Овлашћује се Министар правде, Министар пољопривреде и Министар трговине и индустрије да могу прописати уредбе потребне за извршење прописа овога закона, које се односе на њихов ресор, а Министар правде овлашћује се поред тога и на то, по споразуму са Министром пољопривреде и да аутентична тумачења по питањима ко се има сматрати земљорадником у смислу овога закона и шта се има подразумевати под породичном задругом у смислу овога закона.

§ 46

Прописи овога закона не важе за Народну банку Краљевине Југославије.

§ 47

Овај закон добија обавезну снагу на дан када се обнародује у Службеним новинама. Истога дана престају важити сви прописи других закона и уредаба који уређују предмете овога закона, а нарочито закон о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа закона о извршењу и обезбеђењу од 19 априла 1932 године, односно закон о продужењу његове важности од 19 октобра 1932 године, осим прописа § 4 Закона о заштити земљорадника, који остају на снази, изузев реченицу другу првог става. Од прописа § 4 тога закона остају изузети Народна банка, Државна Хипотекарна банка и Привилегована аграрна банка.